

Inhoudsopgave :

POLEN / BUIGEN OF BARSTEN : EEN HERNIEUWDE CONFRONTATIE pag. 1

EEN EENZIJDIG VREDESPARLEMENT pag. 5

NOORD-KOREA : VOORTREKKER VOOR NIET GEBONDEN LANDEN . pag. 11

POLEN / BUIGEN OF BARSTEN : EEN HERNIEUWDE CONFRONTATIE

Na een wekenlang juridisch touwtrekken tussen de onafhankelijke vakorganisatie Solidariteit en de districtsrechtbank in Warschau over de inhoud van de Solidariteit-statuten heeft de rechtbank op 24 oktober (precies één maand na de aanvraag tot registratie) besloten Solidariteit te registreren en als rechtspersoon te erkennen. Echter niet dan nadat door de rechtbank eigenmachtig en tegen de normale juridische regels in twee wijzigingen in de statuten waren aangebracht.

Zo werd expliciet toegevoegd dat Solidariteit (evenals eerder door de rechtbank geregistreerde vakbonden) de leidende rol van de PVAP (Poolse CP) erkent. Tot dan toe beperkte de statuten zich tot de verklaring dat Solidariteit zich als vakorganisatie zal houden aan de regels die in de Poolse grondwet zijn vastgelegd, wat neer zou komen op een impliciete erkenning van de leidende rol van de PVAP.

Eveneens werden door de rechtbank gedetailleerde richtlijnen voor tijd en wijze waarop stakingen mogen worden uitgeroepen *) geschrapt. Toegevoegd werd dat stakingen slechts worden uitgeroepen als laatste mogelijkheid en dat zij alleen mogen plaatsvinden "binnen bindende wettelijke normen". In de huidige wetgeving komt een regeling van "werkonderbrekingen" niet voor en een nieuwe arbeidswet, die daarin zou moeten gaan voorzien, is nog slechts in een voorbereidende fase.

Reactie Solidariteit : nieuwe eisen

Vakbondsleider verklaarde op een persconferentie direct na de beslissing van de rechtbank, dat de wijzigingen het akkoord van Gdansk ondermijnen o.a. omdat de rechtbank het stakingsrecht heeft geschrapt. Solidariteit zal de wijzigingen negeren en gaan werken conform de oorspronkelijke statuten. Ook wordt overwogen tegen het vonnis van de rechtbank (binnen 14 dagen) in beroep te gaan.

*) Zo maakte Solidariteit o.a. een onderscheid tussen een waarschuwingsstaking (per bedrijf en maximaal 12 uur) en een algemene staking.

De onvrede over de door de rechtbank genomen beslissing bereikte maandag 27 oktober een hoogtepunt tijdens een vergadering van de nationale coördinatiecommissie van Solidariteit. De beslissing van een meerderheid van de afgevaardigden uit geheel Polen om tot een algemene staking over te gaan kon door het bestuur van Solidariteit, onder leiding van , slechts enigszins afgezwakt worden door aan het ultimatum aan Premier om voor de avond van de 28ste oktober in Gdansk uitleg over de wijzigingen te geven, toe te voegen, dat "wanneer de regering zou weigeren besprekingen aan te gaan de onafhankelijke vakbonden zich zullen omvormen tot stakingscomité's en de nodige maatregelen zullen treffen".

Nadat eerst liet weten op 28 oktober "verhinderd" te zijn, maar wel twee dagen later te willen komen, verscheen in de morgen van 28 oktober onverwacht vice-premier in Gdansk. Na een gesprek tussen en , die in augustus samen het akkoord van Gdansk hebben gesloten, heeft Solidariteit besloten met het uitroepen van een algemene staking te wachten tot 12 november. De uitnodiging van premier om op 31 oktober met 10 vakbondsleiders een onderhoud te hebben werd aangenomen onder voorwaarde dat de uitkomst van de onderhandelingen in de media gepubliceerd zou worden. Gelijktijdig werd een lijst met 10 eisen overhandigd, die de coördinatiecommissie dinsdag had opgesteld :

- onmiddellijke registratie van Solidariteit door de rechter, zonder wijziging van de statuten;
- toestemming voor Solidariteit om vakbondsactiviteiten te bedrijven, alsof de statuten van deze organisatie in hun oorspronkelijke vorm waren goedgekeurd, zonder toevoeging van een politieke verklaring of beperking van het stakingsrecht;
- onmiddellijke bekendmaking in de media van de registratie van Solidariteit, met vermelding van het feit dat deze vakcentrale de wijzigingen in haar statuten van de hand wijst;
- ter beschikkingstelling aan Solidariteit - binnen één week - van middelen om publicaties te drukken en uit te geven. Vrijgeving door de Poolse douane van drukapparatuur die uit het buitenland aan Solidariteit is toegestuurd en nu nog aan de grens wordt tegengehouden.

- Toewijzing van radio- en televisiezendtijd aan Solidariteit;
- verbetering van de bevoorrading in de winkels en invoering van distributiebonnen voor vlees per 1 januari;
- Afhandeling van de nog niet afgesloten salarisonderhandelingen binnen één week;
- Onverwijfde registratie - zonder wijzigingen in de statuten - van Boeren-Solidariteit, een onafhankelijke organisatie van boeren die met de vakcentrale Solidariteit nauwe betrekkingen onderhoudt;
- Banen voor de personen, genoemd in punt 4 van het akkoord van Gdansk (ontslagen arbeiders, van de universiteit verwijderde studenten, politieke gevangenen);
- Legalisatie van het stakingsrecht in overeenstemming met de afspraken in het akkoord van Gdansk;
- Vernietiging door het Administratief hof van de wijzigingen die de rechter van Warschau heeft aangebracht in de statuten van Solidariteit.

Een hernieuwde poging van om de dreiging die van een algemene staking voor 12 november uitgaat af te zwakken, door een verklaring dat deze staking het karakter zou dragen van "een mobilisatie van de leden" van Solidariteit, die "geen al te nadelige gevolgen" zou mogen hebben voor de Poolse economie, werd door de Coördinatiecommissie verworpen.

Voorlopige conclusies

De wijzigingen in de statuten werden door de Poolse autoriteiten en partijleiding voornamelijk gemotiveerd als een noodzakelijk bewijs dat Polen trouw aan het socialisme blijft en moeten kennelijk dienen als verweer tegen de scherpe kritiek van enkele broederpartijen. Met name de SED en de Tsjechoslowaakse CP zijn fel van leer getrokken door onder andere Solidariteit als een anti-socialistische organisatie te bestempelen, terwijl beiden bovendien reisbeperkende maatregelen namen, die inhoudelijk op het sluiten van de grens met Polen neerkomen. Gelijkzeitig viel een verhoogde militaire activiteit in en rond Polen waar tenemen.

Het onverwachte "vriendschaps-en werk"- bezoek dat partijleider en premier op 30 oktober, één dag voor de belangrijke besprekingen tussen en Solidariteit, aan Moskou brachten, was ongetwijfeld bedoeld om in onderling overleg een gemeenschappelijke beleidslijn vast te stellen.

Ongeacht de uitkomst van de besprekingen in Moskou en Warschau heeft Solidariteit in principe de keuze uit drie alternatieven.

Allereerst het aanvaarden van de beslissing van de rechtbank. De wijzigingen garanderen Solidariteit in elk geval een zekere ruimte voor activiteiten en de erkenning als rechtspersoon heeft ook positieve kanten. Daardoor wordt de behartiging van de arbeidersbelangen vergemakkelijkt, terwijl plaatselijke autoriteiten en partijfunctionarissen Solidariteit openlijk niet meer zullen kunnen tegenwerken. Bovendien kan dan aan de op- en uitbouw van Solidariteit begonnen worden, omdat de wettelijke beperkingen voor het leveren van kantoorruimte, meubilair en drukpersen weggevallen zijn. zou in de onderhandelingen dan wel duidelijk naar voren moeten brengen dat de wijzigingen door externe druk opgelegd zijn en eventueel de bittere pil moeten vergulden met het toezeggen van voor het functioneren van de vakbonden noodzakelijke faciliteiten.

In tweede instantie zou Solidariteit in beroep kunnen gaan tegen de beslissing van de rechtbank. Juridisch gesproken staat zij echter zwak en zou met een langdurige procedure rekening gehouden moeten worden, waarin het ontberen van rechtspersoonlijkheid grote nadelen met zich mee zou brengen.

Als derde mogelijkheid blijft de harde confrontatie met de autoriteiten over. Voor het eerst zijn nu binnen Solidariteit duidelijk twee stromingen waar te nemen: een radicale vleugel en een meer gematigde vleugel waartoe o.a. behoort, die allereerst wettelijke wegen wil bewandelen.

De uitslag van de beraadslagingen van de coördinatiecommissie laat zien dat een meerderheid gerporteerd is voor een harde opstelling. Indien Solidariteit inderdaad op scherp zal spelen dreigt er een gevaarlijke confrontatie met de Poolse overheid, die opnieuw het risico van externe "socialistische broederhulp" zal invoeren.

30 oktober 1980

EEN EENZIJDIG VREDESPARLEMENT

Van 22 t/m 27 september j.l. kwam in de Bulgaarse hoofdstad Sofia het Wereldparlement van Volkeren voor de Vrede bijeen. Achter deze fraaie naam ging een manifestatie schuil die de belangrijkste internationale communistische mantelorganisatie, de Wereldvredeesraad (WVR), ongeveer eens in de drie jaar pleegt op te tuigen voor de bij haar aangesloten en de door haar als doelwit van beïnvloedingsactiviteiten uitverkoren nationale organisaties. In tegenstelling tot eerdere gelegenheden was deze keer een tamelijk breed samengestelde Nederlandse delegatie bij dit door eenzijdigheid gekenmerkte gebeuren aanwezig. Bij de voorbereidingen bleek, dat de buiten de CPN staande pro-Sowjet-communisten h.t.l. hun rol van WVR-liaison nog niet aan de met de CPN verbonden "vredes"-beweging hebben overgedragen.

De voorbereiding

Het door de NAVO-ministerraad in december van het vorig jaar genomen besluit tot plaatsing van middellange afstandskernwapens in West-Europa bracht met zich mee, dat alle bij het uitdragen van de Sowjet buitenlandse politiek betrokken instanties vanuit Moskou de opdracht ontvingen de poging dat besluit te doen terugdraaien als hun voor- naamste taak te gaan beschouwen. Al tijdens de NAVO-beraadslagingen in Brussel kwam in Moskou het Sowjet-vredescomité bijeen om de te ondernemen stappen te bespreken met een WVR-delegatie onder leiding van Wereldvredeesraads-president , lid van het Politburo van de CP-India. Aan dit beraad werd deelgenomen door CC-secretaris en plv. Politburolid , tevens hoofd van de Afdeling Buitenland van het CC van de CPSU. Een week later *) kwam de WVR-top in Helsinki bijeen, waar onder meer het woord gevoerd werd door , hoofd van de Afdeling Internationale Informatie van het CC van de CPSU. De rechtstreekse instructie door deze beide CPSU-prominenten kenmerkte het grote belang, dat de Sowjetpartij in de gegeven situatie aan de te beginnen beïnvloedingsactiviteiten hechtte. Immers, de Wereldvredeesraad is ook buitendien onder meer in de

*) zitting van het WVR-bureau op 18 en 19 december 1980

persoon van WVR-presidiumlid , plaatsvervangend
hoofd van de CPSU-Afdeling Buitenland belast met de sector Internatio-
nale Organisaties, al nauw verbonden met beide genoemde CPSU-organen,
die de eerste verantwoordelijkheid hebben voor de beïnvloeding vanuit
Moskou.

In Helsinki werd besloten, dat een belangrijk deel van het door de
WVR in september 1980 te organiseren Wereldcongres gewijd zou zijn aan
het terugdraaien van het NAVO-"december-besluit". Het Wereldcongres
zou de fraaie naam Wereldparlement van Volkeren voor de Vrede mee-
krijgen. Het Vredesparlement werd gepresenteerd als een initiatief
van het ILF, het Internationale Liaisonforum van Vredeskrachten, een
door de WVR bij een eerder Wereldcongres (toen getooid met de al even
fraaie naam Wereldcongres van Vredeskrachten *) in het leven geroepen
orgaan. Van dat ILF is voorzitter, terwijl de sleutel-
post van executief secretaris in handen is van , binnē
de CPSU-Afdeling Buitenland verantwoordelijk voor vredesaangelegen-
heden. Kon hierdoor al nauwelijks van een verhulling van de WVR-rol
gesproken worden, duidelijker nog werd deze rol toen in mei 1980 in
Boedapest een zitting van het WVR-presidium onmiddellijk voorafging aa
een zitting van het voorbereidingscomité van het Parlement **).
In Boedapest werd de aanwezige vertegenwoordigers van de bij de voor-
bereiding ingeschakelde nationale comité's op het hart gedrukt toch
vooral voor de samenstelling van een zo breed mogelijke delegatie
naar Sofia zorg te dragen. Het WVR-presidium onderstreepte dat alle
opinies in Sofia naar voren gebracht konden worden en dat van alle
- dus ook van kritische en afwijkende - meningen "goede nota zou
worden genomen". De enige voorwaarde voor deelname was dat men "de zaa
van de vrede via ontwapening en ontspanning" wilde bevorderen.

*) gehouden van 25 t/m 31 oktober 1973 in Moskou

**) respectievelijk 8 t/m 10 mei en 11 t/m 12 mei 1980.

Totstandkoming Nederlandse delegatie

In Boedapest was Nederland vertegenwoordigd door een tweetal pro-Sowjet-communisten, die hun "betrouwbaarheid" bij eerdere WVR-initiatieven hadden bewezen. Via hen kwam de samenstelling van de Nederlandse delegatie in handen te liggen van het NCEVS *) en de AFVN **). In beide organisaties worden sleutelposities ingenomen door Moskou-getrouwe communisten, die geen binding hebben met de CPN, sterker nog, daarmee voor een belangrijk deel in onvrede leven. De WVR-keus voor deze organisaties betekende dan ook, dat de CPN-mantelorganisatie op het terrein van "vrede en veiligheid", het Samenwerkingsverband "Stop de Neutronenbom, Stop de Kernwapenwedloop" er nog steeds niet in is geslaagd de rol van WVR-filiaal ten koste van deze buiten de CPN staande pro-Sowjet-communisten te verwerven. Debet aan deze situatie zal onder meer het feit geweest zijn, dat de CPN, zij het in zorgvuldig gekozen bewoordingen, in de kwestie-Afghanistan afstand van Moskou had genomen. Dat, ondanks de goede contacten, die de CPN in het kader van eerdere "vredes"-activiteiten met Oost-europese en derhalve ook met WVR-instanties had weten op te bouwen, in dit geval "om de CPN heen" werd gewerkt, werd door de partij als een klap in het gezicht ervaren en zal de CPN-mening, dat de WVR als mantelorganisatie in wezen een achterhaald instituut is, alleen maar versterkt hebben.

Het Nederlands voorbereidingscomité slaagde er dan ook niet in een CPN'er in de gelederen van de delegatie te doen opnemen. Wel werden naast enkele andere organisaties de PSP en de PPR bereid gevonden een afgevaardigde te sturen. (respectievelijk en , beiden internationaal secretaris van hun partij), terwijl enkele PvdA'ers (onder wie Eerste Kamerlid en bestuurder van de Vereniging Nederland-DDR) à titre personnel meereisden. Al met al ontstond een Nederlandse delegatie van een bredere samenstelling dan tot nu toe bij dergelijke WVR-manifestaties het geval geweest was en dat dan

*) Het Nederlands Comité voor Europese Veiligheid en Samenwerking, dat via het Internationaal Secretariaat voor EVS te Brussel verbonden is met het WVR-hoofdkwartier in Helsinki.

**) De vereniging van Anti-Fascistische oud-Verzetstrijders Nederland, lid-organisatie van de FIR (Fédération Internationale des Résistants), eveneens een internationale communistische mantelorganisatie.

ondanks het feit dat bij de voorbereiding duidelijk werd, dat de Nederlandse organisatoren de in Boedapest vastgelegde mogelijkheid om deelnemers aan het Sofia-gebeuren grote vrijheid van handelen te geven tamelijk eng interpreteerden.

Het gebeuren in Sofia

Deze enge interpretatie was kennelijk door de meeste nationale voorbereidingscomité's gehanteerd, want de 2260 in Sofia verzamelde vertegenwoordigers van 134 landen en meer dan 100 internationale organisaties vormden in overgrote meerderheid een gelijk gericht gezelschap. Dat kwam al vrijwel onmiddellijk na de opening van het Parlement tot uitdrukking toen een voorstel van om de begroetingsboodschap van CPSU-partijleider te beantwoorden met een telegram waarin deze geprezen werd om zijn "vredes-initiatieven" vrijwel zonder protest werd aangenomen. Minder strikt was de selectie van afgevaardigden opgevat door het Belgische voorbereidingscomité (althans door het Waalse deel daarvan), hetgeen in de loop van het gebeuren te Sofia tot enkele incidenten aanleiding zou geven. Zo doorbraken Belgische afgevaardigden de regie bij enkele deelbesprekingen door te protestere tegen het huns inziens voorgekookte karakter van de aan te nemen resoluties, waarin zij graag zaken als Afghanistan en Oosteuropese dissidentenprocessen opgenomen hadden gezien. Op de laatste dag van het Parlement gebruikten zij de wanden van het congresgebouw waarin de plenaire zittingen plaatsvonden om over die onderwerpen muurkranten op te plakken, die dan ook ijlings door Bulgaarse veiligheidsfunctionarissen verwijderd werden *).

De dwarsliggers konden op weinig sympathie rekenen.

De Belgische CP nam na terugkomst afstand van hun gedrag **), terwijl deze partij toch bepaald niet als de meest trouwe Moskou-aanhanger kan worden gekenmerkt. De leden van de Nederlandse delegatie namen alleen maar kennis van het Belgische optreden. Hun bij de voorbereiding in Nederland al aan de WVR-geest aangepaste voorstellen waren tot tevredenheid in de resolutieteksten terug te vinden.

*) Zie onder meer het Belgische blad "Le Soir" van 9 oktober 1980

**) "Le Drapeau Rouge" van 2 oktober 1980

Het Wereldvredesparlement verliep overigens geheel volgens plan. In forum- en commissiebijeenkomsten, op hoorzittingen en in werkgroepen werden met grote eenzijdigheid deelonderwerpen besproken. Slechts bij enkele van de goedgekeurde resolutieteksten was van een, gegeven de omstandigheden, relatief genuanceerd karakter sprake. Zo riep de commissie Europese Veiligheid op tot naleving van alle onderdelen van de Slotakte van Helsinki, inclusief derhalve de zogeheten "derde mand".

De hoorzitting over de schending van mensenrechten bleef daarentegen beperkt tot de Chinese agressie tegen Vietnam, de misdaden van het -regime in Cambodja, de gebeurtenissen in diverse Zuid-Amerikaanse landen en de door Israël bezette gebieden.

De grote slot-oproep, Charta (sic) van alle Vredeskrachten genaamd, droeg opnieuw een uiterst eenzijdig karakter. Daarin werd de "nieuwe atoomstrategie, die gebaseerd is op de doctrine van de beperkte kernwapenoorlog" als misdadig van de hand gewezen, werd opgeroepen tot onderhandelingen over "nucleaire middellange afstandswapens en vooruitgeschoven systemen" *) en werd er bij de deelnemers aan de Madrileense (VSE-vervolgconferentie op aangedrongen te besluiten tot het bijeenroepen van een "conferentie over militaire ontwapening en ontspanning in Europa" **). Alleen deze duidelijk op Sowjet-leest geschiedde oproep en een halverwege het Parlement vrijgegeven Appèl van Sofia verkregen internationale publiciteit, de meer genuanceerde deelresoluties niet.

Tot de deelnemers aan het Parlement behoorde uiteindelijk toch nog een CPN'er. Na aanvankelijk geweigerd te hebben zond de partij

, lid van het partijbestuur, die een begroetingsboodschap meekreeg. Hij hield zich afzijdig van de Nederlandse delegatie. Het CPN-dagblad "De Waarheid" verzweeg 's reis. Wel werd met enig leedvermaak ten koste van de WVR van het optreden der Belgen melding gemaakt.

*) Deze formulering impliceert, dat de Russische SS-20 een antwoord is op reeds bestaande Westerse systemen en dat derhalve niet de SS-20, maar het NAVO-"december-besluit" een nieuwe stap in de bewapeningswedloop betekent.

**) Zie SBP-Periodiek no. 68, dd. 27 maart 1980 en no.71, dd.9 juni 1980

Het effect

Het effect van manifestaties als dit Wereldparlement van Volkeren voor de Vrede is altijd moeilijk meetbaar. Gelet op de geringe publiciteit die het gebeuren in Sofia in de Westerse pers kreeg zal van beïnvloeding van met name de Westeuropese publieke opinie nauwelijks sprake kunnen zijn. Ondanks het zorgvuldig gekozen tijdstip (gedeeltelijk samenvallend met een zitting van de Interparlementaire Unie, een belangrijk beïnvloedingsdoelwit, en - met de laatste voorbereidingsfase van de CVSE-vervolgconferentie in Madrid) zal geen invloed op Oost-West-besprekingen in directe zin van de "Wereldvredesparlementariërs" kunnen uitgaan. Indirect blijven dergelijke bijeenkomsten, waar een steeds wisselend publiek geconfronteerd wordt met de op volle toeren draaiende Oosteuropese propagandamachine echter gelegenheden, waarop nieuwe beïnvloedingscontacten gelegd kunnen worden, die op den duur hun nut kunnen bewijzen.

In dat licht bezien spreekt de kritiekloze persverklaring die onder verantwoordelijkheid van de gehele Nederlandse delegatie na terugkeer werd uitgegeven voor zich. De Wereldvredesraad wordt daarin geen communistische mantel, maar "een in Nederland weinig bekend orgaan" genoemd, dat vredesbewegingen uit meer dan honderd landen verenigt. Het Parlement heet "een grootse manifestatie ten gunste van vrede en ontwapening", die "een unieke gelegenheid bood tot het leggen van contacten met heel veel verschillende mensen, groepen en organisaties".

In schril contrast met deze neutrale voorstelling van zaken staat 's persconferentie direct na afloop van het Vredesparlement. Sprekend over "de grote belangstelling die de gedelegeerden aan de dag legden voor 's boodschap en de redevoering van " stelde hij, dat dat niet zo verwonderlijk was, immers "de vredespolitiek van de Sowjet-Unie is een zaak die alle volkeren nastreven" *).

*) BTA, Sofia, 28 september 1980

NOORD-KOREA : VOORTREKKER VOOR NIET GEBONDEN LANDEN

Op het onlangs (10-14 oktober j.l.) gehouden Zesde Congres van de Noordkoreaanse Arbeiderspartij (de CP) werd , de zoon van president en partijleider , via een tweetal benoemingen in de partijbureaucratische top, in de positie van " tweede man" en logische opvolger van zijn vader gemanoeuvreed. Dit feit, in de internationale pers wel als de "vestiging van de -dynastie" geannonceerd, trok wellicht de meeste aandacht maar was toch niet het enige waarmee het congres, tien jaar na het vorige, opviel.

Immers op buitenlands politiek gebied lijkt thans het sein gegeven voor eenactiever en geprofileerder beleid. gaf in zijn rede tot het congres aan dat Noord Korea op het punt staat de betrekkelijke afzijdigheid die het internationaal zo lang heeft betracht te doorbreken. Dat dit niet betekent dat Pyongyang haar politiek van equidistantie tegenover Peking en Moskou zal laten varen, illustreert de herhaling van 's (in principe universeel bedoelde) veroordeling van "dominationisme". Zoals bekend is "dominationisme" de term waarmee Noord-Korea bij voorkeur de heerszucht van buitenlandse mogendheden veroordeelt, min of meer analoog aan het gebruik van "hegemonisme", de term waarop Peking bij het laken van de Sowjetbuitenlandse politiek het patent leek te hebben, totdat Moskou die generaliserend overnam. Evenals na de Vietnamese overval op Cambodja en die van de Sowjet-Unie op Afghanistan blijkt het in de mond nemen van woorden van verzet tegen "dominationisme" toch ook nu weer aan te geven dat de Noordkoreaanse buitenlandse politiek prioriteit toekent aan het nemen van afstand tot het Sowjetblok. 's waarschuwing aan het adres van Niet Gebonden Landen (NGL) om "zich niet te laten meeslepen door de Oostblokpolitiek" is hiervan de duidelijkste aanwijzing.

Deze vermaning kan bovendien niet anders worden uitgelegd dan als een tegelijk bedoelde kritiek op Cuba, het land dat zich binnen de NGL-beweging inspant voor zo veel mogelijke steun aan de Sowjetbuitenlandse politiek. Waarnemers menen er echter eveneens in te beluisteren dat Noord-Korea zichzelf is gaan zien als een model-ongebonden en potentieel leidinggevend land binnen de Beweging. Het door wijlen

achtergelaten vacuum, alsmede de mogelijkheid voor om het charisma dat hij in zijn eigen land bezit ook internationaal tot gelding te brengen, zijn de factoren die hierbij ongetwijfeld een belangrijke rol spelen.

Wil de Noordkoreaanse buitenlandse politiek zoals verondersteld, aan dynamiek winnen, dan zal zij zich juist binnen de gemeenschap van Nietgebonden landen een breder georiënteerde en actievere diplomatieke koers dan tot dusver aanmeten. Het streven naar een bredere oriëntatie vindt men terug in het door waarnemers op het partijcongres geconstateerde verlangen van de Noordkoreaanse Arbeiderspartij om als gast aanwezig te kunnen zijn op de bijeenkomst van de Socialistische Internationale, binnenkort in Madrid.

Voor wat betreft de grotere activiteit die Pyongyang ten opzichte van mede -"ongebonden" aan de dag legt, kan de militaire hulp die Noord-Korea aan Iran verleent, nu dat land met Irak in oorlog verkeert, wellicht worden gezien als een van de manieren waarop c.s. menen zich meer invloed te kunnen verschaffen.

De manier waarop de Noordkoreaanse wapenhulp aan Iran wordt verleend toont aan dat men in Pyongyang momenteel een aanzienlijk groter deel wenst te benutten van de speelruimte die er in het kader van een consequente equidistantiepolitiek is. Noord-Korea betaalt daarentegen wel degelijk ook een prijs voor een dergelijk geprofileerder beleid. Zo werden de betrekkingen met Irak, die zeer goed plachten te zijn, door Bagdad verbroken. Men bedenke daarbij dat Irak voor 1982 op de nominatie staat voor het voorzitterschap van de NGL-Beweging en binnen die gemeenschap derhalve op korte termijn een mogelijke mededinger is bij het streven naar een leidende rol.